

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2024-cü il _____ tarixli ___nömrəli Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.

Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında Milli Texniki Reqlament

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında milli texniki reqlament” (bundan sonra – bu reqlament) “Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və Azərbaycan Respublikasının ərazisində sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə və onların istehlak bazarlarında sərbəst dövriyyəsinə dair tələbləri müəyyən edir.

1.2. Bu reqlamentin məqsədi insan həyatını və sağlamlığını, əmlakını qorumaq, ətraf mühiti mühafizə etmək, o cümlədən sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının, eləcə də onlarla əlaqəli proseslərin və istehsal metodlarının təhlükəsizliyi ilə bağlı istehlakçıları çaşdıran hərəkətlərin qarşısını almaqdır.

1.3. Azərbaycan Respublikasında sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyinə dair tələbləri müəyyən edən digər texniki reqlamentlər qəbul edilərsə, sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimyası malları Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan texniki reqlamentlərin hər birinin tələblərinə uyğun olmalıdır.

1.4. Bu reqlament Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılan və bu reqlamentə 1 nömrəli əlavədə göstərilmiş sintetik yuyucu vasitələrə və məişət kimyası mallarına şamil edilir.

2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu reqlamentin məqsədləri üçün istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. sintetik yuyucu vasitələr - məişət şəraitində, o cümlədən təşkilatlarda istifadə olunan təbii səthi-aktiv maddələr tərkibli yuyucu vasitələr;

2.1.2. məişət kimyası malları - məişət şəraitində, o cümlədən təşkilatlarda əşyalara, səthlərə, mühitlərə (su, hava) qulluq üçün istifadə olunan vasitələr;

2.1.3. aerosol qablaşdırma - içindəkiləri aerosol şəklində püskürtməyə imkan verən qurğu ilə təchiz edilmiş qab;

2.1.4. propellentli aerosol qablaşdırma - təzyiqlik altında olan mayeləşdirilmiş və ya sıxılmış qaz (propellent) hesabına içindəkiləri püskürtməyə imkan verən klapan və sprey gel başlığı ilə təchiz olunmuş qab;

2.1.5. propellentsiz aerosol qablaşdırma - tətbiq zamanı xüsusi cihaz (nasos) ilə təzyiq altında doldurulan hava vasitəsi ilə içindəkilər püskürülən qab;

2.1.6. propellent - maddə ilə birgə qabda təzyiq altında olan və maddənin püskürtməsinə imkan verən maye və ya sıxılmış qaz;

2.1.7. səthi-aktiv maddə - səthi-aktiv xüsusiyyətlərə malik olan və müəyyən xüsusiyyətli və ölçülü bir və ya bir neçə hidrofil qrupdan və bir və ya bir neçə hidrofob qrupdan ibarət olan və o qrupların bərk, maye və qaz fazaları sərhədlərində adsorbsiyasına səbəb olan, nəticədə su-hava, su-maye və su-bərk sərhədlərində səthi və fazalar arası gərginliyi azaldan, həmçinin su və hava sərhədlərində yayılan və ya adsorbsiya olunan monomolekulyar səthlər əmələ gətirən, stabilizə edilmiş emulsiyalar və (və ya) mikroemulsiyalar əmələ gətirən hər hansı üzvi maddə;

2.1.8. yuyulma üçün köməkçi vasitələr - məişət kimyası mallarına aid olan və yuma zamanı parçanın əlavə təmizliyini və yenilənməsini təmin edən vasitələr (su yumşaldıcılar, parçaları isladan vasitələr, ağardıcılar, maviləşdiricilər, kondisionerlər, yuyulmanı gücləndiricilər, ləkə çıxaranlar və s).

2.1.9. birincili bioloji parçalanma - təmizləyici qurğularda və su anbarlarında mövcud olan mikroorqanizmlər tərəfindən maddənin səthi-aktiv xüsusiyyətlərinin itirilməsinə gətirən aerob (oksigen olan şəraitdə) bioloji transformasiyası;

2.1.10. tam bioloji parçalanma - metabolitlərin, karbon qazının, suyun və duzların əmələ gəlməsi ilə müşayiət olunan, üzvi maddənin qidalanma və böyümə mənbəyi olan lillə aerob (oksigen olan şəraitdə) assimilyasiyanın son mərhələsi;

2.1.11. təyinatı üzrə tətbiq etmə - malların istehsalçı tərəfindən qablaşdırmada və ya malın müşayiətedici sənədlərində göstərilən təyinatına uyğun istifadəsi;

2.1.12. əks alov - alovlanma mənbəyindən aerosol axını boyunca aerosol qablaşdırmasına alovun yayılması;

2.1.13. homogen mallar- eyni tərkibli (qoxu və rəngvericilər istisna olunmaqla) və eyni təyinatlı mallar;

2.1.14. istehsalçı - sintetik yuyucu vasitələri və məişət kimyası mallarını istehsal edən və/və ya öz adı və/və ya ticarət nişanı altında dövriyyəyə buraxan və bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyan hüquqi şəxs, fərdi sahibkar;

2.1.15. istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi - Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşdirilməsi və təsdiqinin təmin edilməsi proseslərində müvafiq dövlətin qanunvericiliyi ilə qeydə alınmış, istehsalçı tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və malların təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməməsi halında məsuliyyət daşıyan, onun adından fəaliyyət göstərən hüquqi və ya fiziki şəxs.

2.1.16. idxalçı – sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhvil verilməsi üçün ölkənin qeyri-rezidenti ilə xarici ticarət müqaviləsi bağlayan, bu sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının satışını həyata keçirən və onların bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyan ölkənin rezidenti;

2.1.17. alıcı - sahibkarlıq fəaliyyətini yerinə yetirməsi məqsədilə sintetik yuyucu vasitələrini və məişət kimyası mallarını əldə etmək (sifariş etmək) niyyətində olan fiziki və ya hüquqi şəxslər;

2.1.18. istehlakçı - sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqəli olmayan, yalnız məişət və digər təsərrüfat məqsədləri ilə sintetik yuyucu vasitələri və məişət kimyası mallarını almaq

(sifariş etmək) niyyəti olan və ya sifariş edən, alan və istifadə edən fiziki və ya hüquqi şəxs;

2.1.19. ekotoksikoloji göstəricilər - ekotoksikologiya elmi ilə öyrənilən, ətraf mühitə daxil olan, yayılan və ətraf mühitə toksik effekt göstərən kimyəvi maddələrin göstəriciləri.

2.2. Texniki rəqlamentdə istifadə olunan digər anlayışlar "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

3. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının eyniləşdirilməsi qaydaları

3.1. Malın eyniləşdirilməsi malın adına, növünə (təyinatına), bu texniki rəqlamentin və malın istinad sənədlərinin tələblərinə uyğunluğuna dair aşağıdakı şəxslər və ya orqanlar tərəfindən həyata keçirilir:

3.1.1. istehsalçı, istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi, idxalçı və ya malın Texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun olduğunu bəyan edən və onu Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında dövriyyəyə buraxan distributor;

3.1.2. sertifikatlaşdırılmalı olan malın Texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğunu qiymətləndirən qurum.

3.2. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının eyniləşdirilməsi onların bu rəqlamentdə müəyyən edilmiş xüsusiyyətlərinə, müvafiq texniki sənədlərə, nişanlanmasına və (və ya) annotasiyalara və (və ya) müvafiq malları səciyyələndirən digər sənədlərə uyğun olaraq aparılır.

3.3. Sintetik yuyucu vasitələri və məişət kimyası mallarının səciyyəvi xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

3.3.1. malların istifadə üsulu;

3.3.2. malların istifadə olunduğu yer;

3.3.3. malların istifadəsinin məqsədləri (ayrı-ayrılıqda və ya hər hansı bir kombinasiyada).

4. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak bazarında dövriyyəsinə dair tələblər

4.1. Sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimyası malları bu rəqlamentin, habelə ona şamil olunan digər texniki rəqlamentlərin tələblərinə uyğun olduqda və bu rəqlamentdə, habelə ona şamil olunan digər texniki rəqlamentlərdə müəyyən olunmuş qaydada uyğunluğu qiymətləndirildikdə Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehlak bazarında dövriyyəyə buraxıla bilər.

4.2. "Sanitariya-epidemioloji sağlamlıq haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17-ci maddəsinə əsasən sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının tətbiqinə müvafiq qaydada verilən toksikoloji-gigiyena rəyinin olduğu halda icazə verilir.

4.2.1. Toksikoloji-gigiyena rəyinin verilməsi qaydaları Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir və müvafiq qaydada təsdiq olunur.

4.2.2. Toksikoloji-gigiyena rəyinin verilməsi əhalinin sanitariya-epidemioloji salamatlığı sahəsində səlahiyyətli dövlət orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

4.3. "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun olmayan və bu rəqlamentdə nəzərdə tutulmuş üsulla uyğunluğu qiymətləndirilməmiş ətriyyat-kosmetika mallarının Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehlak bazarlarında dövriyyəyə buraxılmasına yol verilmir.

5. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyinə dair tələblər

5.1. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi onların təyinatı üzrə istifadəsi zamanı müəyyən edilmiş qoruyucu tədbirlərdən istifadə etməklə aşağıdakı tələblərə əsasən təmin edilir:

5.1.1. tərkibinə görə;

5.1.2. toksikoloji və sanitariya-gigiyenik göstəricilərinə görə;

5.1.3. aerozol qablaşdırmasında alışan (yanan) malların, alışan (yanan) mayelərin, oksidləşən və öz-özünə qızan malların fiziki göstəricilərinə (yanğın-partlama təhlükəliliyi) görə;

5.1.4. fiziki-kimyəvi göstəricilərinə görə;

5.1.5. ekotoksikoloji göstəricilərinə görə;

5.1.6. istehlak qablaşdırmasına görə;

5.1.7. malların nişanlanmasına görə.

5.2. Malların tərkibinə dair tələblər:

5.2.1. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehsalı üçün istifadə olunan kimyəvi malların təhlükəsizlik pasportu olmalıdır. Səthi-aktiv maddələr üçün təhlükəsizlik pasportu tam və (və ya) ilkin bioloji parçalanma haqqında məlumatları ehtiva etməlidir.

5.2.2. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının tərkibində istifadəsinə aşağıdakılar icazə verilmir:

5.2.2.1. mədəyə daxil olduqda kəskin toksikliyinə görə 1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfinə aid olan maddələr;

5.2.2.2. dəri səthinə tətbiq edildikdə kəskin toksikliyinə görə 2-ci təhlükəlik sinfinə aid olan maddələr;

5.2.2.3. inhalyasiya təsiri zamanı kəskin toksikliyinə görə 1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfinə aid olan maddələr;

5.2.2.4. metil spirti;

5.2.2.5. xlor-karbohidrogen tərkibli həlledicilər;

5.2.2.6. ozon qatını məhv edən soyuducu maddələr;

5.2.3. Xəbərdaredici nişanlanması və mühafizə tədbirlərinə dair təlimatı olmayan və tərkibində aşağıdakı maddələr olan sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak bazarında dövriyyəsinə yol verilmir:

5.2.3.1. mədəyə daxil olduqda və inhalyasiya təsiri zamanı kəskin toksikliyinə görə 3-cü təhlükəlik sinfinə aid olan maddələr;

5.2.3.2. dəri üzərinə xoraləşdirici (aşındırıcı) təsir göstərən və selikli qışa üçün geri dönməz nəticələrə səbəb olan maddələr (3-cü təhlükəlik sinfi);

5.2.3.3. dəri səthinə tətbiqi və inhalyasiya zamanı sensibilizasiya (allergiya) təsiri göstərən maddələr;

5.2.3.4. mutagen təsire malik və reproduktiv funksiyanın pozulmasına səbəb olan maddələr;

5.2.3.5. kanserogen maddələr;

5.2.3.6. 0,1 %-dən artıq miqdarda 1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfinə aid olan reprotoksikantlar.

5.3. Toksikoloji və sanitariya-gigiyenik təhlükəsizlik göstəricilərinə dair tələblər:

5.3.1. Sınaqlardan keçən və təhlükəsizlik tələblərinin aşağıdakı göstəricilərinə cavab verən sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak bazarında dövriyyəsinə icazə verilir:

5.3.1.1. mədəyə daxil olduqda kəskin toksikliyi DL_{50} ;

5.3.1.2. hazır məhlulun dəriyə və gözün selikli qışasına qıcıqlandırıcı təsir (tövsiyə olunan tətbiqetmə rejimində);

5.3.1.3. sensibilizasiyaedici təsir;

5.3.1.4. inhalyasiya təhlükəliliyi (aerozol mallar üçün) CL_{50} .

5.3.2. Toksikoloji və sanitariya-gigiyenik təhlükəsizlik göstəricilərinin təsnifatı və yol verilən maksimal hədləri bu texniki rəqlamentin 2 nömrəli əlavəsində göstərilmişdir.

5.4. Fiziki təhlükəsizlik (yanğın və partlayış təhlükəsi) göstəricilərinə dair tələblər:

5.4.1. Alışan mallar, o cümlədən aerozol qablaşdırmada olan, öz-özünə qızan mallar təhlükəlik sinfi müəyyən olunduğu halda istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılır.

5.4.2. Təhlükəlik sinfləri müəyyən olunmuş sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimyası malları istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılır.

5.4.3. Aerozol qablaşdırmada olan məişət kimyası mallarının təhlükəsizlik göstəricisi, müəyyən olunmuş yanğın və partlayış təhlükəliliyi sinfindən başqa, püskürən aerosolların alovlanması baş verən məsafə (santimetrlə) və yanma müddətidir (saniyə ilə).

5.4.4. Yanğın və partlayış təhlükəsi göstəricilərinin yol verilən dəyərləri aerozol mallarının tətbiqi sahəsi ilə müəyyən edilir.

5.4.5. Potensial alovlanma mənbələri yerləşən yaşayış, inzibati və ictimai binalarda "əks alov" effekti olan aerozol mallarından püskürtmə üçün istifadə edilməsinə icazə verilmir.

5.4.6. Yanğın və partlayış təhlükəsizliyi təsnifatı və icazə verilən maksimum dəyərləri bu texniki rəqlamentin 3 nömrəli əlavəsində göstərilmişdir.

5.5. Fiziki-kimyəvi təhlükəsizlik göstəricilərinə dair tələblər:

5.5.1. Aşağıdakı fiziki-kimyəvi göstəriciləri üzrə təhlükəsizlik tələblərinə cavab verən sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına icazə verilir:

5.5.1.1. hidrogen ionlarının aktivliyinin göstəricisi (pH)

və ya

5.5.1.2. tərkibində qələvi olan vasitələrdə qələvi komponentlərin kütlə payı və ya konsentrasiyası

və ya

5.5.1.3. tərkibində turşu olan vasitələrdə turşuların kütlə payı və ya ümumi turşuluq (turşuların cəmi);

5.5.1.4. tərkibində aktiv xlorlu birləşmələri olan vasitələrdə xlorun kütlə payı və aktiv xlorun konsentrasiyası;

5.5.1.5. tərkibində peroksid birləşmələri olan vasitələrdə sərbəst oksigenin kütlə payı;

5.5.1.6. qabyuyan vasitələrin qablardan yuyula bilən olması;

5.5.1.7. köpüklənməsi tənzimlənən vasitələrin köpük əmələ gətirmə xüsusiyyəti;

5.5.1.8. 20°C dərəcədə aerosol qablaşdırmada artıq təzyiğin olması.

5.5.2. Fiziki-kimyəvi təhlükəsizlik göstəricilərin icazə verilən hədləri bu texniki rəqlamentin 4 nömrəli əlavəsində göstərilmişdir.

5.6. Ekotoksikoloji təhlükəsizlik göstəricilərinə dair tələblər:

5.6.1. Aşağıdakı ekotoksikoloji təhlükəsizlik göstəriciləri üzrə tələblərə cavab verən sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına icazə verilir:

5.6.1.1. sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının tərkibinə daxil olan səthi-aktiv maddələrin bioloji parçalanması;

5.6.1.2. sintetik yuyucu vasitələrin tərkibində olan fosfat duzlarının kütlə payı (fosfor-5-oksidin (P_2O_5) miqdarına görə hesablayanda);

5.6.2. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının tərkibinin ekotoksikoloji təhlükəsizlik göstəricilərinin icazə verilən maksimum dəyərləri bu texniki rəqlamentin 5 nömrəli əlavəsində göstərilmişdir.

5.6.3 Təhlükəsizliyin qiymətləndirilməsi zamanı analoji tərkibə malik olan mallar üçün elmi ədəbiyyatda mövcud olan sübut olunmuş məlumatlardan istifadə olunmasına icazə verilir.

5.7. Malların qablaşdırmasına dair tələblər:

5.7.1. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak və nəqliyyat qablaşması bu malların təhlükəsizliyini və qorunmasını təmin etməlidir.

5.7.2. Qabın içində toksiki və korroziv maddə olarsa qablaşdırma qapağının quruluşu uşaqların onun möhdəviyyatına əlçatanlığını istisna etməlidir.

6. Malların nişanlanmasına dair tələblər

6.1. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlakçı nişanlanması aydın, asan oxunan, iri və silinməz, qablaşdırılmış malın tərkibində olan kimyəvi maddələrin və iqlim amillərinin təsirinə davamlı olan hərflərlə və simvollarla tətbiq olunmalı və istehsalçı tərəfindən malın bütün istifadə müddəti ərzində saxlanılmasına və daşınmasına dair məlumatları əks etdirməlidir.

6.2. İstehlakçı nişanlanması bu texniki rəqlamentin 6 və 7 nömrəli əlavələrində göstərilən məlumatları, 8-ci və 10-cu əlavələrinə uyğun ehtiyat tədbirlərini ehtiva etməlidir.

6.3. Sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimyası malları haqqında bu rəqlamentin 6.2-ci bəndində nəzərdə tutulan məlumatlar Azərbaycan dilində göstərilir.

6.4. Məişət məqsədləri üçün istifadə olunan və əhaliyə satılmayan sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının istehlak tarasının nişanlanmasının bu rəqlamentin 9 nömrəli əlavəsində göstərilən tələblərə uyğun aparılması şərti ilə yol verilir.

6.5. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının nəqliyyat tarasının nişanlanması onların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün saxlanması, daşınması, satışı və utilizasiyası şərtləri barədə məlumatları, ehtiyac olarsa, ehtiyat tədbirlərini və (və ya) təhlükə işarələrini əks etdirməlidir.

6.6. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının nəqliyyat tarasının nişanlanması bu rəqlamentə 9 nömrəli əlavədə göstərilən məlumatları, zəruri hallarda 8 və 10 nömrəli əlavələrdə göstərilən ehtiyat tədbirlərini ehtiva etməlidir.

7. Təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğun təmin olunması

7.1. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının bu rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu birbaşa onun təhlükəsizlik tələblərini və ya istinad standartlarının tələblərini yerinə yetirməklə təmin edilir. İstinad standartlarının tələblərinə könüllü olaraq əməl olunması texniki rəqlamentin təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluq prezumpsiyasına əsas verir.

7.2. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının sınaq (tədqiq) metodları bu rəqlamentin təhlükəsizlik tələbləri və malın uyğunluğunun qiymətləndirilməsi prosedurlarının həyata keçirilməsi üçün zəruri olan nümunələrin götürülməsi qaydalarını özündə ehtiva edən istinad standartlarında və ya texniki şərtlərdə göstərilir.

8. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

8.1. Sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimyası malları istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl bu Texniki rəqlamentin tələblərinə uyğunluğu qiymətləndirilməlidir.

8.2. Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının bu rəqlamentə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi uyğunluq bəyannaməsinin tərtibi və ya sertifikatlaşdırma üsulu ilə aparılır.

8.3. "Texniki tənzimləmə haqqında" Qanunun 12.2-ci və 12.3-cü maddələrinə əsasən, uyğunluğun qiymətləndirilməsi "uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin (modullarının) ümumi siyahısı və həmin sxemlərin (modulların) ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları" haqqında Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan normativ hüquqi aktla tənzimlənən qaydalara uyğun həyata keçirilir.

8.4. Uyğunluq sertifikatı və uyğunluq bəyannaməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 17 iyul tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları"na uyğun olaraq tərtib edilir.

9. Mallara uyğunluq nişanının vurulması

9.1. Texniki rəqlamentin tələblərinə uyğun olan və uyğunluğun qiymətləndirilməsi proseduralarına uyğun olaraq uyğunluğu qiymətləndirilən sintetik yuyucu vasitələrə və məişət kimyası mallarına Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 216 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq nişanının forması, uyğunluq nişanından istifadə və verilməsi Qaydaları"na uyğun olaraq uyğunluq nişanı vurulmalıdır.

9.2. Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında dövriyyədə olan mallara uyğunluq nişanı onların bazara çıxarılmasından əvvəl vurulur.

9.3. Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında dövriyyədə olan mallara tətbiq ediləcək uyğunluq nişanı sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının hər bir vahidinə tətbiq edilir.

9.4. Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında dövriyyədə olan malın xüsusiyyətləri ilə əlaqədar işarənin birbaşa mal vahidinə tətbiq etmək mümkün olmadığı halda, bu barədə istismar sənədlərində məlumat qeyd edilməklə uyğunluq nişanının yalnız qablaşdırma üzərinə vurulmasına icazə verilir.

10. Yekun müddəalar

10.1. Bu rəqlamentin tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə və Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

10.2. İstehlak bazarlarında bu rəqlamentin tələblərinə uyğun olmayan mallara qarşı nəzarət tədbirləri Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən aparılır.

10.3. Bu rəqlament dərc olunduğu gündən 6 (altı) ay sonra qüvvəyə minir.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamentə
Əlavə 1**

Texniki tənzimləmə obyektləri

1. Yuma üçün sintetik yuyucu vasitələr.

2. Məişət kimya malları:

2.1. Köməkçi yuyucu vasitələr (yuma və parça emalı üçün köməkçi vasitələr):

- Su yumşaldıcı
- İslatma üçün
- Ağardıcı
- Maviləşdirici
- Kraxmal
- Parça məmulatlarının antistatik emalı üçün
- Parçalardan məmulatlar üçün yumşaldıcılar (kondisionerlər)
- Ləkəaparanlar
- Yuma gücləndiriciləri

2.2 Sərt səthlər üçün təmizləyicilər və yuyucu vasitələr

2.3. Qablar üçün yuyucu vasitələr

2.4. Cilalayıcı vasitələr

2.5. Dəri və zəmşə məmulatları üçün qulluq vasitələr

2.6. Avtomobillər, motosikllər, velosipedlər üçün qulluq vasitələri

2.7. Ətirləndirici, dezodorantlaşdırıcı vasitələr, o cümlədən otaqlarda və qapalı tutumlarda iyləri aradan qaldırıcı vasitələr

2.8. Şüşə təmizləyici mayelər

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə Əlavə 2**

Malların toksikoloji və sanitariya-epidemioloji göstəricilərə görə təsnifatı

Cədvəl 1

**Təhlükəlik dərəcələrinə görə malların təsnifatı
(DL₅₀, CL₅₀)**

Orqanizmə təsir yolları	Təhlükəlik sinfi	Kəskin toksikliyin dəqiq qiymətləndirilməsi
Mədəyə daxil edildikdə, (mq/kq)	1-ci sinif təhlükəli (DL ₅₀) ≤ 5 5 < 2-ci sinif təhlükə (DL ₅₀) ≤ 50 50 < 3-cü sinif təhlükə (DL ₅₀) ≤ 300 300 < 4-cü sinif təhlükə (DL ₅₀) ≤ 2000 2000 < 5-ci sinif təhlükə (DL ₅₀) ≤ 5000	0,5 5 100 500 2500
Nəfəs ilə daxil olduqda (inhalyasiya yolu ilə) təsir - toz/aerozol (mq/m ³)	1-ci sinif təhlükə (CL ₅₀) ≤ 50 50 < 2-ci sinif təhlükə (CL ₅₀) ≤ 500 500 < 3-cü sinif təhlükə (CL ₅₀) ≤ 1000 1000 < 4-cü sinif təhlükə (CL ₅₀) ≤ 5000 5-ci sinif təhlükə (DL ₅₀) ≥ 5000 (sınaqlar zamanı təcrübi heyvanlarının ölümü barədə və ya kliniki zəhərlənmələr barədə məlumatlar varsa)	50 50 500 5000

DL₅₀ - təcrübi heyvanların 50%-nin (yarısının) məhvinə səbəb olan malın birdəfəlik dozası;

CL₅₀ - təcrübi heyvanlarının yarısının məhvinə səbəb olan malın suda/havada olan 50%-lik öldürücü konsentrasiyası.

Kəskin toksiklik malın bir dozası mədəyə daxil edildikdə və ya dəriyə tətbiq edildikdə və ya malla 24 saat fasilələrlə təmasda olduqda və ya havası ilə 4 saat ərzində nəfəs aldıqda baş verən zərərli təsirlərlə müəyyən edilir.

Kəskin toksikliyin qiymətləri DL₅₀-nin (mədəyə daxil edildikdə, dəriyə tətbiq olunduqda) və ya CL₅₀ (inhalyasiya təsiri) göstəricilərinə görə ifadə olunur.

Cədvəl 2

Dəriyə qıcıqlandırıcı təsir göstərən malların təsnifatı və təhlükəlik meyarları

Təhlükəlik sinfi	Təhlükə meyarları (dəniz donuzlarının və dovşanların dərisinə birdəfəlik təsir zamanı)
2-ci sinif. Qıcıqlandırıcı təsir	Təcrübi heyvanlarının ən azı 2/3-də dəri təbəqələrində qıcıqlandırıcı təsir əmələ gətirən mallar.

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında” Milli Texniki Reqlamente Əlavə 2
Malların toksikoloji və sanitariya-epidemioloji göstəricilərə görə təsnifatı

	Cəmi qıcıqlanma balı 2,3-dən 4-ə kimi (təsir müddəti 4 saatdan az olmayaraq). Qıcıqlanma görünüşü: 1) təsir sahəsindən ən azı 1mm kənara çıxan qaşınma və şişkinlik, ən azı 3 gün müddətində davam edən hiperemiya; 2) 14 gün müddətində davam edən iltihab.
3-cü sinif. Orta qıcıqlandırıcı təsir	Təcrübi heyvanlarının ən azı $\frac{2}{3}$ dəri təbəqələrində qıcıqlandırıcı təsir əmələ gətirən mallar. Cəmi qıcıqlanma balı 1,5-dən 2,3-ə kimi (təsir müddəti 4 saatdan az olmayaraq). Qıcıqlanma ən azı 2 gün davam edən şişkinlik və ya eritema şəklində özünü göstərir.

Qıcıqlandırıcı təsir - müəyyən müddət ərzində tövsiyə olunan istifadə rejimində (işçi məhlulda) təmasda məruz qalma nəticəsində dəridə geri dönə bilən zədələnmədir.

Cədvəl 3

Gözün selikli qişasına qıcıqlandırıcı/zərərli təsir göstərən malların təsnifatı və təhlükə meyarları

Sinif (alt sinif)		Meyarlar
1.		Gözün selikli qişasında xoraların əmələ gəlməsi, buynuz qişanın şəffaflığının pozulması, göz qapaqlarında çapıq dəyişiklikləri
2.	Alt sinif 2A	Konyunktivanın və buynuz qişanın 2-3 bal ilə qiymətləndirilən hiperemiyası. 2-4 bal ilə qiymətləndirilən göz qapaqlarının şişməsi.
	Alt sinif 2 B	1 bal ilə qiymətləndirilən konyunktivanın və buynuz qişanın hiperemiyası və göz qapaqlarının şişməsi.

Gözün zədələnməsi - gözün səthinə tövsiyə olunan (işçi məhlul) rejimdə tətbiqi zamanı göstərilən təsir nəticəsində, təsir anından 21 gün ərzində tam aradan qalxmayan göz toxumalarının zədələnməsi və ya görmə qabiliyyətinin pozulması.

Gözün qıcıqlanması - tövsiyə olunan rejimdə (işçi məhlul) tətbiqi zamanı göstərilən təsir nəticəsində, təsir anından 21 gün ərzində tamamilə aradan qalxan gözün selikli qişasının dəyişiklikləri.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə
Əlavə 2
Malların toksikoloji və sanitariya-epidemioloji göstəricilərə görə təsnifatı**

Cədvəl 4

Dəriyə tətbiq edildikdə və inhalyasiya yolu ilə sensibilizasiyaedici (allergiya) təsire malik olan malların təsnifatı

Sinif	Meyarlar
1. Nəfəs alarkən sensibilizasiyaedici təsir göstərən mallar (inhalyasiya/tənəffüslə sensibilizasiya)	İnsanlarda bu malın inhalyasiyası zamanı nəzərə çarpan sensibilizasiyaya səbəb ola bilən əlamətlər varsa, məsələn: astma, tənəffüs çətinliyi, həmçinin rinit (konyunktivit) və alveolit.
2. Dəri ilə təmasda sensibilizasiyaedici təsir göstərən mallar	Bu mallar dəri ilə təmasda olanda insanların çoxunda allergik kontakt dermatitə səbəb ola bilən əlamətlər varsa; və ya təcrübi heyvanlar üzərində aparılmış tədqiqatların müsbət nəticələri varsa, yaxud insanlar üzərində aparılmış eksperimental tədqiqatların müsbət nəticələri varsa.

Cədvəl 5

Malların toksikoloji və sanitariya-gigiyenik xüsusiyyətlərinin yol verilən maksimal göstəriciləri

№	Göstəricinin adı	Göstəricilər	Qeydlər
1.	Tövsiyə olunan konsentrasiyada istifadə zamanı mədəyə daxil edildikdə təhlükə, DL₅₀, mq/kq		
	1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfi	50-yə qədər	Mal bazarda dövriyyəyə buraxılmır.
	3-cü təhlükəlik sinfi	50-dən 300-ə qədər	Məişət kimyası malları. Qoruyucu tədbirlər və xəbərdarlıq işarələməsi zəruridir.
	4-cü və 5-ci təhlükəlik sinfi	300-dən 5000-ə qədər və daha çox	Sintetik yuyucu vasitələr (yuma üçün vasitələr), o cümlədən uşaqlar üçün; qida malları ilə təmasda olan qab-qacaq və səthlərin yuyulması üçün vasitələr; əllərin təmizliyi üçün vasitələr, məişət kimyası malları.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə
Əlavə 2
Malların toksikoloji və sanitariya-epidemioloji göstəricilərə görə təsnifatı**

2.	Tənəffüs zamanı təhlükə (inhalyasiya təsiri) - toz-aerozol (duman), mq/m³		
	1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfi	500-ə qədər	Mal bazarda dövriyyəyə buraxılmır.
	3-cü təhlükəlik sinfi	500-dən 1000-ə qədər	Məişət kimyası malları. Xəbərdarlıq işarələməsi zəruridir.
	4-cü və 5-ci təhlükəlik sinfi	1000-dən 5000-ə qədər və daha çox	Sintetik yuyucu vasitələr (yuma üçün vasitələr) və məişət kimyası malları.
3.	Təvsiyə olunan üsulla istifadə edərkən dərinin qıcıqlanması		
	2-ci təhlükəlik sinfi (qıcıqlandırıcı təsir)	Qıcıqlanmanın cəmi balı 2,3-dən 4-ə qədər (təsir müddəti 4 saatdan çox olmamaqla)	Mal bazarda dövriyyəyə buraxılmır.
	3-cü təhlükəlik sinfi (orta qıcıqlandırıcı təsir)	Qıcıqlanmanın cəmi balı 1,5-dən 2,3-ə qədər (təsir müddəti 4 saatdan çox olmamaqla)	Sintetik yuyucu vasitələr (yuma üçün vasitələr), məişət kimyası malları. Qoruyucu tədbirlər və xəbərdarlıq işarələməsi zəruridir.
4.	Gözün selikli qişasının qıcıqlanması, ballar		
	1-ci təhlükəlik sinfi 2-ci təhlükəlik sinfi (2A alt sinfi)	2-4	Mal bazarda dövriyyəyə buraxılmır.
	2-ci təhlükəlik sinfi (2B alt sinfi)	1	Sintetik yuyucu vasitələr (yuma üçün vasitələr), məişət kimyası malları. Qoruyucu tədbirlər və xəbərdarlıq işarələməsi zəruridir.
5.	Sensibilizasiyaedici təsir, 1-ci və 2-ci təhlükəlik sinfi	-	Mal bazarda dövriyyəyə buraxılmır.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə
Əlavə 3**

Malların yanğın-partlayış təhlükəsi xüsusiyyətlərinə görə təsnifatı

Cədvəl 1

Aerozol qablaşmada alışan malın təsnifatı

Təhlükəlik sinfi	Meyarlar
1	Alovlanan komponentlərin miqdarı ən azı 85 %, yanma istiliyi ən azı 30 kJ/q olduğu halda: 1) püskürülən aerosollar üçün alovlanma ən çoxu 75 sm. məsafədə baş verir; 2) köpüklənən aerosollar üçün alovun yüksəkliyi ən azı 20 sm. olduqda, yanma müddəti ən azı 2 san. və ya alovun yüksəkliyi ən azı 4 sm. olduqda, yanma müddəti ən azı 7 saniyə olur.
2	1) püskürülən aerosollar üçün yanma istiliyi ən azı 20 kJ/q olduqda, alovlanma ən çoxu 15 sm. məsafədə baş verir (qapalı tutumda alovlanmaya dair sınaq gedişində alışma zaman ekvivalenti ən çoxu 300 s/m ³ , yanma intensivliyi ən azı 300 q/m ³); 2) köpüklənən aerosollar üçün alovun yüksəkliyi ən azı 4 sm. olduqda, yanma müddəti ən azı 2 saniyə olur.

Cədvəl 2

Alovlanan (yanan) maye olan malların təsnifatı

Təhlükəlik sinfi	Meyarlar
1	Alışma temperaturu < 23 °C və qaynamanın başlanğıc temperaturu ≤ 35 °C
2	Alışma temperaturu < 23 °C və qaynamanın başlanğıc temperaturu > 35 °C
3	Alışma temperaturu ≥ 23 °C və ≤ 60 °C
4	Alışma temperaturu > 60 °C və ≤ 93 °C

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”

Milli Texniki Rəqlamentə

Əlavə 3

Malların yanğın-partlayış təhlükəsi xüsusiyyətlərinə görə təsnifatı

Cədvəl 3

Maye və bərk halda olan oksidləşdirici malların təsnifatı

Təhlükəlik sinfi	Meyarlar
1	Sellüloza ilə 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda sınaq zamanı öz-özünə alovlanan oksidləşdirici maye maddə; və ya sellüloza ilə 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışığının təzyiqinin artmasının orta vaxtı xlor turşusunun sellüloza ilə 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırılmış 50%-li məhlulunun təzyiqinin artmasının orta vaxtından az olan maddə; Sellüloza ilə 4:1 nisbətində və ya 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddəti kalium bromatın sellüloza ilə 3:2 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddətindən az olan oksidləşdirici bərk maddə.
2	Sellüloza ilə 1:1 nisbətində (çəki ilə) qarışdırıldıqda sınaq zamanı təzyiqinin artmasının orta vaxtı natrium xloratın və sellülozanın 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırılmış 40%-lik sulu məhlulu üçün təzyiqin artmasının orta vaxtından az və ya ona bərabər olan oksidləşdirici maye maddə. Sellüloza ilə 4:1 nisbətində və ya 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddəti kalium bromatın sellüloza ilə 2:3 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddətinə bərabər və ya ondan az olan oksidləşdirici bərk maddə.
3	Sellüloza ilə 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda sınaq zamanı təzyiqinin artmasının orta vaxtı, azot turşusunun sellüloza ilə 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırılmış 65%-li sulu məhlulun təzyiqinin artmasının orta vaxtından az və ya ona bərabər olan oksidləşdirici maye maddə; Sellüloza ilə 4:1 nisbətində və ya 1:1 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddəti kalium bromatın sellüloza ilə 3:7 (çəki ilə) nisbətində qarışdırıldıqda orta yanma müddətinə bərabər və ya ondan az olan oksidləşdirici bərk maddə.

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”**Milli Texniki Reqlamentə****Əlavə 3****Malların yanğın-partlayış təhlükəsi xüsusiyyətlərinə görə təsnifatı****Cədvəl 4****Özüqızan malların təsnifatı**

Təhlükəlik sinfi	Meyarlar
1	25 mm ³ kub formasında nümunənin 140 °C-də sınağı zamanı müsbət nəticə alınır.
2	a) Maddə və ya qarışıq 3 m ³ həcmli qablara yerləşdirilməlidirsə, 140 °C-də 100 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında müsbət nəticə və 25 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında mənfəi nəticə alınır və ya b) Maddə və ya qarışıq 450 litr tutumlu qablara yerləşdirilməlidirsə, 140 °C-də 100 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında müsbət nəticə və 25 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında mənfəi nəticə, 120 °C-də 100 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında müsbət nəticə alınır və ya c) 140 °C-də 100 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında müsbət nəticə və 25 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında mənfəi nəticə, 100 °C-də 100 mm ³ kub formasında nümunənin sınağında müsbət nəticə alınır.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə
Əlavə 4**

Fiziki-kimyəvi təhlükəsizlik göstəricilərinin yol verilən maksimum qiymətləri

Göstəricinin adı	Yol verilən qiymət	Əlavə məlumatlar
1. Vasitələrdə və ya onların 1%-lik (kütlə payı ilə) sulu məhlulunda hidrogen ionlarının aktivlik göstəricisi, pH:		
əlin dərisi ilə təması nəzərdə tutulmayan turş vasitələr üçün	3,0-dan az	Vasitələrdə və ya onların 1%-lik (kütlə payı ilə) sulu məhlulunda pH qiyməti 3,0-dən az və ya 11,5-dən çox olduqda istehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
əlin dərisi ilə təmasda olan vasitələr üçün	3,0-11,5	
əlin dərisi ilə təması nəzərdə tutulmayan qələvi vasitələr üçün	11,5-dən çox	
2. Tərkibində natrium hipoxlorid və qələvi olan ağardıcı vasitələrdə qələvi komponentlərin kütlə payı, %, çox olmamalı	5	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
və ya		
tərkibində natrium hipoxlorid və qələvi olan ağardıcı vasitələrdə qələvinin kütlə konsentrasiyası, q/dm ³ , çox olmamalı	60	
3. Tərkibində qələvi olan təmizləyici vasitələrdə və kanalizasiya borularına baxım üçün vasitələrdə qələvi komponentlərin kütlə payı, %, çox olmamalı	75	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
və ya		
tərkibində qələvi olan təmizləyici vasitələrdə və kanalizasiya borularına baxım üçün vasitələrdə qələvi komponentlərin kütlə konsentrasiyası, q/dm ³ , çox olmamalı	200	
4. Unitaz təmizləyici vasitələrdə turşunun və ya turşular cəminin kütlə payı, %, çox olmamalı	15	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”

Milli Texniki Rəqlaməntə

Əlavə 4

Fiziki-kimyəvi təhlükəsizlik göstəricilərinin yol verilən maksimum qiymətləri

5. Tərkibində aktiv xlor birləşmələri olan vasitələrdə aktiv xlorun kütlə payı, %, çox olmamalı	8	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
və ya		
tərkibində aktiv xlor birləşmələri olan vasitələrdə aktiv xlorun kütlə konsentrasiyası, q/dm ³ , çox olmamalı	100	
6. Tərkibində peroksid birləşmələri olan vasitələrdə aktiv oksigenin kütlə payı, %, çox olmamalı	14	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
7. Kükürd tərkibli bərpaedicilər olan vasitələrdə kükürd tərkibli bərpaedicilərin kütlə payı, %, çox olmamalı	68	İstehlakçı qablaşdırmasının ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi zəruridir.
8. Qab yumaq üçün vasitələrin qabdan yuyulması, mq/dm ² , çox olmamalı		-
tərkibində anionaktiv səthi-aktiv maddələr olan vasitələr üçün	0,5	
tərkibində ion yaratmayan səthi-aktiv maddələr olan vasitələr üçün	0.1	
9. Normalaşdırılmış köpük yaratma ilə olan vasitələr üçün köpük yaratma xüsusiyyəti, Ross-Mayl üzrə köpük sütununun hündürlüyü, mm., çox olmamalı	180	İstehlakçı qablaşdırmasında paltaryuyan maşınların növlərinin göstərilməsi zəruridir.
və ya		
normalaşdırılmış köpük yaratma ilə olan vasitələr üçün qabyuyan maşında köpük yaratma, köpüyün hündürlüyü, % lövhəsi ilə	90	

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”

Milli Texniki Reqlamentə

Əlavə 4

**Fiziki-kimyəvi təhlükəsizlik göstəricilərinin
yol verilən maksimum qiymətləri**

10. 20 °C-də aerosol qablaşdırmasında həddindən artıq təzyiq, MPa (kq.güc/sm ²):		İstehlakçı qablaşdırmasının
propellent kimi mayeləşdirilmiş qazlardan və karbon qazından istifadə edilən vasitələr üçün	0,20(2,0)- 0,60(6,0)	ehtiyat tədbirləri barədə məlumatlar ilə və ya piktoqram ilə işarələnməsi
propellent kimi sıxılmış qazlardan istifadə edilən vasitələr üçün	0,55(5,5)- 0,90(9,0)	zəruridir.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamentə
Əlavə 5**

Ekotoksik təhlükəsizlik göstəricilərinin yol verilən maksimum qiymətləri

Göstəricinin adı	Qiymət	Əlavə məlumatlar
<p>1. Sintetik yuyucu vasitələrin (yuma üçün vasitələrin) tərkibinə daxil olan səthi-aktiv maddələrin (SAM) bioloji parçalanması,</p> <p style="text-align: center;">tam, %</p> <p style="text-align: center;">ilkin, %</p>	<p>60-dən az olmamalı (karbon qazı üzrə) və ya 70-dən az olmamalı (ümumi üzvi karbona görə)</p> <p>80-dən az olmamalı</p>	<p>SAM-ın tam bioloji parçalanması qiyməti 60%-dən az (karbon qazı üzrə) və ya 70%-dən az (ümumi üzvi karbon qazı üzrə) olduğu halda ilkin bioloji parçalanmanın müəyyənləşməsi üzrə sınaqların keçirilməsi mütləqdir.</p> <p>İlkin bioloji parçalanması 80%-dən az olan SAM-ın sintetik yuyucu vasitələrin tərkibində istifadəsinə yol verilmir.</p>
<p>2. Suyumşaldıcı vasitələr istisna olmaqla, tərkibində fosfatlar olan sintetik yuyucu vasitələrin (yuma üçün vasitələrin) tərkibinə daxil olan fosfat duzlarının kütlə payı, P₂O₅ miqdarına görə hesablayanda, %, çox olmamalı</p>	<p>17-dən çox olmamalı</p>	<p>Tərkibində göstərilən miqdardan çox fosfatlar olan sintetik yuyucu vasitələr (yuma üçün vasitələr) bazarda dövriyyəyə buraxılmır.</p>

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamentə
Əlavə 6**

İstehlakçı nişanlanması üçün məlumatların siyahısı

1. Malın adı, əmtəə nişanı (varsa);
- 2*. Malın təyinatı (malın adından irəli gəlmirsə);
- 3**. Maldan səmərəli və təhlükəsiz istifadə qaydaları və şərtləri göstərilməklə tətbiq üsulu;
4. Bu reqlamentin 7 nömrəli Əlavəsinə müvafiq olaraq malın tərkibi;
5. İstehsalçının adı və yerləşməsi (ölkə daxil olmaqla hüquqi ünvan);
6. Malın mənşə ölkəsi (mal istehsalının yerləşdiyi ölkə istehsalçının hüquqi ünvanı ilə üst-üstə düşmürsə);
7. İstehsalçı istehlakçıdan mal barədə iddiaları qəbul etmirsə, istehlakçıdan iddiaları qəbul etmək üçün istehsalçı tərəfindən səlahiyyət verilmiş təşkilatın (istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi və ya idxalçı) adı və yeri (hüquqi ünvanı);
8. Bu reqlamentin 8 nömrəli Əlavəsinə müvafiq olaraq malın istifadəsi zamanı təhlükələrin təsviri (siqnal sözləri, piktoqramlar, təhlükənin qısa təsviri) və ehtiyat tədbirləri;
9. Hazır malın istehlakçı qablaşdırmada nominal miqdarının çəkisi (q və ya kq) və ya həcmi {(l və ya ml) və ya (sm³ və ya dm³)};
10. Malın saxlanma şərtləri (xüsusi saxlanma şəraiti tələb edən mallar üçün);
11. Malın utilizasiya üsulu (malı məişət tullantısı kimi utilizasiya etmək olmazsa);
- 12***. İstehlakçı qablaşdırmada malın istehsal yeri və tarixi göstərilməklə “Yararlıdır (İstifadə etmək) (ay, il) qədər” və ya “Yararlılıq müddəti (aylar, il)” ifadələri;
13. Malın yararlılıq müddəti məhdudlaşdırılmırsa, zəmanət verilən saxlama müddəti.

* Sintetik yuyucu vasitələrin (yuma üçün vasitələrin) təyinatında onlarla yuma üsulu, parçaların (xüsusi vasitələr üçün) və paltaryuyan maşınların növləri göstərilməlidir. Piktoqramlardan istifadəyə yol verilir.

** Sintetik yuyucu vasitələrin istehlakçı qablaşdırmasında vasitənin yuma qaydasından, parçanın çirklənmə dərəcəsindən və suyun codluğundan asılı olaraq vasitənin tövsiyə olunan sərfiyyatı (miqdarı) və (və ya) dozalaşdırması haqqında göstərişlər qeyd olunmalıdır, tövsiyə edilən yuma temperaturu və ya vasitədən səmərəli istifadə üçün temperatur intervalı göstərilməlidir.

Piktoqramlardan istifadəyə yol verilir.

*** Tərkibində propellant kimi karbon qazı və ya sıxılmış hava olan aerosol qablaşmada olan malda “Püskürmə zamanı baş hissəsini aşağı çevirməmək” yazısı olmalıdır.

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında” Milli Texniki Reqlamentə Əlavə 7

Məişət kimyası mallarının tərkibindəki inqrediyentlər haqqında istehlakçı nişanlanmasına daxil edilməsi mütləq olan məlumatlar.

1. Vasitənin tərkibində kütlə payı 0,2% və daha çox olduğu halda:

- 1.1. fosfatlar;
- 1.2. fosfonatlar;
- 1.3. anion aktiv səthi-aktiv maddələr;
- 1.4. kation səthi-aktiv maddələr;
- 1.5. amfoter səthi-aktiv maddələr;
- 1.6. ion yaratmayan səthi-aktiv maddələr;
- 1.7. oksigen əsaslı ağardıcı maddələr;
- 1.8. xlor əsaslı ağardıcı maddələr;
- 1.9. EDTA - etilendiamintetraasetik turşusu və onun duzları;
- 1.10. nitriлотriasetik turşusu və onun duzları;
- 1.11. sabun (yağ turşularının duzları);
- 1.12. seolitlər;
- 1.13. polikarboksilatlar.

Qeyd:

kütlə payı faizlərlə aşağıdakı şəkildə göstərilir:

- 5%-dən az;
- 5% və ya daha çox, lakin 15 %-dən az;
- 15% və daha çox, lakin 30%-dən az;
- 30% və daha çox.

2. Vasitənin tərkibində kütlə payından asılı olmayaraq:

- 2.1. enzimlər;
- 2.2. dezinfeksiyaedici maddələr;
- 2.3. optik ağardıcılar;
- 2.4. ətirləndirici əlavələr;
- 2.5. konservantlar;
- 2.6. duz turşusu;
- 2.7. xlorid turşusu (HCl).

3. Məişət kimyası mallarının tərkibində potensial allergenlərin kütlə payı 0,01% və daha çox olduqda:

- 3.1. 4-Metoksibenzil (anis, razyana) spirti, CAS № 105-13-5;
- 3.2. benzil sinnamat, CAS № 103-41-3;
- 3.3. farnesol, CAS № 4602-84-0;
- 3.4. 2-(4-tertbutilbenzil) propionaldehid, CAS №: 80-54-6;
- 3.5. linalol, CAS № 78-70-6;
- 3.6. benzil benzoat, CAS №: 120-51-4;

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında” Milli Texniki Reqlamentə Əlavə 7

Məişət kimyası mallarının tərkibindəki inqrediyentlər haqqında istehlakçı nişanlanmasına daxil edilməsi mütləq olan məlumatlar.

- 3.7. sitronellol, CAS № 106-22-9;
- 3.8. heksilsinnamaldehyd, CAS № 101-86-0;
- 3.9. d-Limonen; CAS № 5989-27-5;
- 3.10. metilheptin karbonat, CAS № 111-12-6;
- 3.11. 3-Metil-4-(2,6,6-trimetil-2-sikloheksen-1-il)-3-buten-2-on, CAS № 127-51-5;
- 3.12. ağac mamırı ekstraktı (tree moss extract); CAS № 90028-67-4;
- 3.13. palıd mamırı ekstraktı (oak moss extract), CAS № 68917-10-2;
- 3.14. Amilsinnamal, CAS № 122-40-7;
- 3.15. benzil spirti, CAS № 100-51-6;
- 3.16. sinnamil (darçın) spirti, CAS № 104-54-1;
- 3.17. sitral, CAS № 5392-40-5;
- 3.18. yevgenol, CAS № 97-53-0;
- 3.19. hidroksisitronellal, CAS № 107-75-5;
- 3.20. izoyevgenol, CAS № 97-54-1;
- 3.21. amilsinnamil spirti, CAS № 101-85-9;
- 3.22. benzil salisilat, CAS № 118-58-1;
- 3.23. sinnamal, CAS № 104-55-2;
- 3.24. hidroksi metilpentil sikloheksen karboksialdehyd, CAS № 31906-04-4;
- 3.25. kumarin, CAS № 91-64-5;
- 3.26. geraniol (ətirşah), CAS № 106-24-1.

Qeydlər

1. Ümumi qəbul olunmuş riyazi müqayisə simvollarından istifadə etməyə yol verilir.
2. Qısaltılmış işarələrdən - səthi-aktiv maddələr üçün - SAM, etilendiamintetraasetik turşusu və onun duzları üçün - EDTA, nitrilotriasetik turşusu və onun duzları üçün - NTA istifadə etməyə yol verilir.
3. Potensial allergenlər göstərilərkən ümumi qəbul olunmuş sinonimlərdən istifadə etməyə yol verilir.
4. Potensial allergenlərin adları Azərbaycan dilində və ya latın əlifbasının hərflərindən istifadə etməklə Kosmetik İnqrediyentlərin Beynəlxalq Nomenklaturasına (INCI - International Nomenclature of Cosmetic Ingredients) uyğun göstərilə bilər.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamente
Əlavə 8**

İstehlakçı nişanlanmasında təhlükənin təsviri (siqnal sözləri, piktoqramlar) və ehtiyat tədbirləri

Cədvəl 1

Dəri və gözlərin selikli qışası üçün qıcıqlandırıcı və toksik təsire malik olan mallar

Meyarlar (sınıf)	Təhlükənin təsviri			
	Simvol	Siqnal sözü	Təhlükənin qısa xarakteristikası	Ehtiyat tədbirləri (*), (**)
Mədəyə daxil olduqda kəskin toksiklik, 3-cü, 4-cü, 5-ci siniflər	Simvolsuz	-	Dəriyə düşərkən və udarkən zərərli ola bilər	“Dərisi çox həssas şəxslər rezin əlcəklərdən istifadə etməli” (və ya piktoqram olmalıdır). “Daxilə qəbul etməmək” (tərkibində izopropil spirti olan mal üçün). “Təsadüfən udanda - ağız yaxalamaq”. “Zərurət olduqda həkimə müraciət etmək”.
İnhalyasiya təsiri, 3-cü, 4-cü, 5-ci siniflər	Simvolsuz	-	Nəfəs alarkən zərərli ola bilər	“Zərurət olduqda açıq havada və ya yaxşı havalandırılan otaqlarda istifadə etmək” (istifadə qaydasında göstərilir). “Halınız pisləşsə tibbi yardım üçün müraciət edin”.
Dərinin qıcıqlanması 3-cü sinif	Simvolsuz	-	Dəriyə düşərkən orta və ya zəif qıcıqlanmaya səbəb ola bilər	“İşlədilmə zamanı rezin əlcəklərdən və (və ya) fırçadan istifadə etmək” (yazı ilə və ya piktoqramla). Dəriyə düşərkən böyük miqdarda su ilə yumaq.
Gözlərin selikli qışasının qıcıqlanması, 2-ci sinif 2 B alt sinfi	Simvolsuz	Ehtiyatla	Gözə düşərkən qıcıqlanmaya səbəb ola bilər	“Gözə düşərkən 15-20 dəqiqə müddətində çoxlu su ilə yumaq”. “Zərurət olduqda həkimə müraciət etmək”.

* Bütün təhlükəlik sinifli mallar üçün istehlakçı nişanlanmada uşaqlar üçün əl çatmaz yerlərdə saxlanması tələbi göstərilmişdir.

** Aerosol qablaşmada mallar üçün istehlakçı nişanlanmada “Yaxşı havalandırılan otaqlarda istifadə etmək”, “Gözə düşməsinə yol verməmək” ifadələri göstərilmişdir.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlaməntə Əlavə 8
İstehlakçı nişanlanmasında təhlükənin təsviri (siqnal sözləri, piktoqramlar) və ehtiyat tədbirləri**

Cədvəl 2

Yanğın-partlayış xüsusiyyətinə malik mallar

Təhlükə növləri üzrə mal	Təhlükəlik sinfi	Təhlükənin təsviri			
		Simvol	Siqnal sözü	Təhlükənin qısa xarakteristikası	Ehtiyat tədbirləri*
Aerozol qablaşmada mal	1	Alov	Təhlükəli	Olduqca asan alışan aerosol	Ehtiyat tədbirləri: “Təzyiq altında tutum”. “Açıq alov və isti şeylərin yanında püskürtməmək”. “Siqaret çəkməmək”. “Hətta istifadədən sonra da açmamaq və yandırmamaq”. Təhlükəsiz saxlama şərtləri: “Günəş şüalarından qorumaq və 50 C dərəcədən yüksək temperaturun təsirinə məruz qoymamaq”.
	2	Alov	Ehtiyatla	Alışan aerosol	
Alışan mayələr	1	Alov	Təhlükəli	Olduqca asan alışan maye, buxarları hava ilə birlikdə partlayış təhlükəli qarışıqlar yaradır.	Ehtiyat tədbirləri: “Oddan qorumaq, siqaret çəkməmək”. “Qabı kip bağlı saxlamaq”. Təhlükəsiz saxlanma şərtləri: “Sərin, yaxşı havalandırılan yerdə saxlamaq”.
	2	Alov	Təhlükəli	Asan alışan maye, buxarları hava ilə birlikdə partlayış təhlükəli qarışıqlar yaradır.	
	3	Alov	Ehtiyatla	Alışan maye, buxarları hava ilə birlikdə partlayış təhlükəli qarışıqlar yaradır.	
	4	simvolsuz	Ehtiyatla	Alışan maye	

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Rəqlamentə
Əlavə 8
İstehlakçı nişanlanmasında təhlükənin təsviri (siqnal sözləri, piktoqramlar) və ehtiyat tədbirləri**

2-ci Cədvəlin davamı

Təhlükə növləri üzrə mal	Təhlükəlik sinfi	Təhlükənin təsviri			
		Simvol	Siqnal sözü	Təhlükənin qısa xarakteristikası	Ehtiyat tədbirləri*
Maye və bərk vəziyyətdə oksidləşən mal	1	Dairənin üstündə alov	Təhlükəli	Yanğın və ya partlama ehtimalı var; güclü oksidləşdirici	Ehtiyat tədbirləri və təhlükəsiz saxlama şərtləri: “İsinməkdən qorumaq”.
	2	Dairənin üstündə alov	Təhlükəli	Yanğını gücləndirə bilər; oksidləşdirici	
	3	Dairənin üstündə alov	Ehtiyatla	Yanğını gücləndirə bilər; oksidləşdirici	
Öz-özünə isinən mal	1	Alov	Təhlükəli	Öz-özünə isinən maddə; alovlanmağa bilər	Ehtiyat tədbirləri və təhlükəsiz saxlama şərtləri: “Sərin yerdə saxlamaq və günəş şüalarından qorumaq”.
	2	Alov	Ehtiyatla	Miqdarı çox olduqda öz-özünə isinən maddə; yana bilər.	

* Bütün təhlükəlik sinifli mallar üçün istehlakçı nişanlanmada uşaqlar üçün əl çatmaz yerlərdə saxlanması tələbi göstərilməlidir.

**“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamente
Əlavə 9**

Nəqliyyat nişanlanması üçün məlumatların siyahısı

1. Malın adı, əmtəə nişanı (varsa);
2. İstehsalçının və ya idxalçının və ya səlahiyyət verilmiş təşkilatın adı və yerləşməsi (ölkə daxil olmaqla hüquqi ünvan);
3. Mal partiyasının eyniləşdirmə məlumatları.
4. Hazır malın istehlakçı qablaşdırmada nominal miqdarının çəkisi (q və ya kq) və ya həcmi {(l və ya ml) və ya (sm³ və ya dm³)};
5. Yararlılıq müddəti və istehsal tarixi (ay, il) və ya yararlılıq müddətinin başa çatma tarixi.
6. Zəmanət verilən saxlama müddəti (malın yararlılıq müddəti qeyri-məhdud olduğu halda).
7. Bu reqlamentin 8 nömrəli Əlavəsinə müvafiq olaraq malın istifadəsi zamanı təhlükələrin təsviri (siqnal sözləri, piktoqramlar, təhlükənin qısa təsviri) və ehtiyat tədbirləri;
8. Saxlama şəraiti (zərurət olduqda).
9. Utilizasiya qaydaları (zərurət olduqda).

“Sintetik yuyucu vasitələrin və məişət kimyası mallarının təhlükəsizliyi haqqında”
Milli Texniki Reqlamente
Əlavə 10

Nəqliyyat nişanlanması üçün məlumatların siyahısı

1. Təhlükə nişanları (piktoqramlar)

Dairə üstündə alov

Alov

2. Fərdi mühafizə vasitəsinin piktoqramı

Təhlükə nişanları qırmızı rəngli çərçivədə ağ fonda qara rəngli simvol şəklində olmalıdır.

Daxili bazarda istifadə üçün nəzərdə tutulmuş malların nişanlanmasında təhlükə nişanını qara rəngli çərçivədə göstərməyə yol verilir.

Təhlükə nişanının ölçüləri və çərçivənin qalınlığı tənzimlənmişdir.